

İçindekiler

Düşünce

- 3 Li-derkenar: *Azınlıkta Olma Arzusu*
CHUCK FAROE
- 5 Akıllı Tasarım (1. Bölüm)
BURÇİN TIKIROĞLU
- 12 Bir Dünya Görüşü Seçmek
JAMES W. SIRE

Kitap

- 15 Dünyanın ve Tarihin “Çözülememiş” Sorunu
İrkçilik (Ayrımcılık)
KEN WIEST

Hizmet

- 17 İsa Merkezli Vaaz: *Uygulamanın Öğeleri*
(2. Bölüm)
BRYAN CHAPPELL
- 21 Kavgacının Ayırt Edici Göstergeleri
KEVIN DEYOUNG

Kaynak

- 23 Kilisede Önder Seçimi Nasıl Yapılmalı? *Michael J. Svigel*'in “*Can an Ecclesiology be Biblical and Not Apostolic?*” Makalesinin Değerlendirilmesi
KEN WIEST

Giriş

Künye

e-manet

Dergi Sahibi

Anadolu Hristiyan Topluluğu Derneği

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Muammer KARAKAYA

Üslupçu

Neslihan ORANCI

Tasarım

Aslan TANRIVERDİ

Dizgi ve Dağıtım

Joshua M. WIBBERLEY

Son Kontrol

Steven K. Mittwede

Yazı Kurulu

Joshua M. WIBBERLEY

Sarah WIBBERLEY

Ken WIEST

Rhonda WIEST

Yazışma adresi

AHT

Cumhuriyet Mah. Millet Cad.

Ünlü Apt. 39/11

Melikgazi

38110 KAYSERİ, TÜRKİYE

İnternet

<https://www.e-manetdergi.org>

e-Posta

iletisim@e-manetdergi.org

Hakkımızda

e-manet Türkiye’de hazırlanarak Türk kilise önderlerine ücretsiz olarak gönderilen üç aylık e-posta Kutsal Kitap ve tanrıbilim dergisidir.

e-manet, 2. Timoteos 2:2’deki sürecin gerçekleşmesine araç olmayı amaçlamaktadır. Yarının önderlerini donatacak olan bugünkü Türk kilise önderlerinin donatılmasına katkıda bulunmak istiyoruz.

Bu derginin iki ana hedefi vardır: olgunlaşma ve hizmet.

Dergide benimsenen iki temel değer vardır: üstün nitelikli içerik ve okuyucuların yararı.

Kilise önderlerinin eleştirel düşünme, düşüncelerini net bir biçimde belirtme ve farklı görüşleri sevgiyle hoş görmenin yanı sıra, Kutsal Yazılar’a göre değerlendirme kapasitelerini geliştirmeleri can alıcı önem taşır. Bu derginin böyle bir gelişim sürecine yarayacak yapıcı bir ortam sağlayacağını umuyoruz.

e-manet’in yararlı olması için tepkilerinizi, isteklerinizi ve eleştirilerinizi bildirmeniz gerekecektir. Bunları yazikurulu@e-manetdergi.org adresine veya [Facebook](#)’taki [okuyucu grubumuz aracılığıyla](#) iletebilirsiniz.

Çevirmeni belirlenmemiş makaleler Türkçe olarak yazılmıştır.

e-manet’in tüm sayılarını <http://www.e-manetdergi.org> adresli web sitemizden indirebilirsiniz. Ayrıca dergimizde yayınlanan tüm makaleleri interaktif bir dizinde bulabilirsiniz.

Telif Hakları

e-manet’te yayımlanan makalelerin ve karikatürlerin telif hakları, yazarlarına veya onları ilk yayımlayan kurum veya yayınevine aittir. Mesih imanlıları olarak telif hakları yasasını ihlâl etmek istemeyiz. **e-manet** kurulunun aldığı yayın izinleri, makalelerin ve karikatürlerin başka yerlerde (web siteleri dahil), yayımlanmasını kapsamayabilir. İzin nereden alınması gerektiğini öğrenmek için bize yazikurulu@e-manetdergi.org e-posta adresinden ulaşabilirsiniz.

Li-derkenar

Azınlıkta olma arzusu...

▼ *Chuck Faroe*

Sürüden ayrılanı kurt kapar... Gruptan ayrılmak tehlikelidir. *Arkası sağlam...* Ekşi Sözlük'te bu deyim anlamı şöyle açıklanır: "Maddi ve manevi desteği kuvvetli olan, arkasından yardım edecek çok dostu ve tanıdığı nüfuslu kişileri olan."

Baskın Oran, yaptığı etraflıca araştırmanın sonucunu tüm çıplaklığıyla şöyle dile getirmiştir: "... bugünkü haliyle Türkiye, hiçbir azınlığın mutlu yaşayabileceği bir ülke değildir."¹

Ataların sözü, toplumun anlayışı, uzmanın tespiti ve sağduyumuzun da desteklediği bir gerçektir bu: çoğunlukta olmak rahatlatıcı ve güzel. Azınlıkta olma, niye yalan söyleyelim, acıdır: farklı, yanlış anlaşılma, sayılmama, sevilmemiş, dışlanmış, kimsesiz, nüfuzsuz ... yalnız. Böyle duruma düşmeyi kim ister ki?

Yine de, seneler önce değerli bir Türk arkadaşımın bana söylediği söz bir türlü aklımdan çıkmıyor: "Doğru bildiğin yolda yalnız yürüyeceksin." Bu söz çok mu idealist? Prensiplerimize kahramanca bir inatla bağlı kalmalıyız ve kimsenin bizi reddetmesinden korkmamalıyız der sanki. Acaba, bu sözün geçerli olması mümkün mü?

"Doğru bildiğin yolda yalnız yürüyeceksin."

Tabii ki, *kötü* bir çoğunluğa dahil olmak iyi değildir.

Nitekim Kutsal Yasa şöyle buyurur: "Kötülük yapan kalabalığı izlemeyeceksiniz. Bir davada çoğunluktan yana konuşarak adaleti saptırmayacaksınız" (Çık. 23:2).

Gerçi Rabbimiz İsa Mesih çoğunluğun sık sık yanlış yolda, doğru yolu bulanlarınsa azınlıkta olduğunu söylemiştir: "Dar kapıdan girin. Çünkü yıkıma götüren kapı geniş ve yol enlidir. Bu kapıdan girenler çoktur. Oysa yaşama götüren kapı dar, yol da çetindir. Bu yolu bulanlar azdır" (Mat. 7:13-14).

Bu benzetme hakkında Richard France şöyle bir gözlemde bulunur: Çoğunluğun gittiği yol popüler bir yoldur, çünkü girilmesi serbest, uğraşmadan, düşünmeden girilir, kalabalıkla birlikte geze geze girilebilir. Sadece geniş ana yoldan ayrılmaya, çekici olmayan dar kapıdan girmeye razı olanlar kalabalıktan uzaklaşarak hayata giden öteki yolu keşfedebilir.²

Ruhsal anlamda azınlıkta olmak iyidir, doğru, ama küçük bir sorun var: canımız azınlıkta olmak *istem*ez. İticedir. Korkutucudur. İşimize gelmez. Peki ne yapabiliriz?

Aslına bakarsak, yürek tutumuzu ve neyi neden istediğimizi yoklamamız gerekir. Tanrı'nın egemenliği genel geçer konuların alaşağı edildiği bir egemenliktir. İsa, nüfuzsuz bir çocuk gibi alçakgönüllü olmazsak Tanrı'nın egemenliğine *asla* giremeyeceğimizi söyledi (Mat. 18:2). Yüce kralımız çıplak bir fakir olarak işkence edilerek idam edildi. İnsanın böyle herkesin tersine davranması doğal değildir. Canımız, doğal olarak, ast üst ilişkilerinde üst olmayı tercih eder. Canımız, doğal olarak, sayılmayan azınlıkta değil, sevilen çoğunlukta olmayı arzular.

Sonuç olarak buradaki mesele, doğal değil, doğaüstü değerlerin peşinden gitmemiz için *canımızın* yeniden eğitilmek zorunda olması. James Smith arzularımız hakkında şu ilginç tespitte bulunur: bizi önemli ölçüde biçimlendiren unsur, yürekten istediğimiz şeydir. Fakat, gerçekten ne istediğimizi aslında bilmeyiz. Ve ne istediğimizi öğrenmekten çekiniriz.³ Bu yüzden Kutsal Kitap'ın doğrultusunda ve Ruh'un etkin kıldığı özeleştirici en büyük ihtiyaçlarımızdan biridir.

Tabii ki, herkesle mümkün olduğunca iyi geçinmeliyiz. Ama kalabalığın bir parçası olacağımız yerde, Mesih'e bağlı azınlıkta olmayı içten arzulamalıyız, o anlamda azınlıkta olmaktan haz duymayı öğrenmeliyiz.

Kendimiz Mesih'in öğrencisi olarak olgunlaşmaya gayret ederken, diğer kardeşlerimizi de Mesih'in öğrencileri olarak yetiştirmeye katkıda bulunurken, yüreğimizdeki bu arzuların nasıl değişebileceğini düşünmeliyiz. Dua etmeliyiz. Azınlıkta olmaktan korkmak yerine, Mesih'in halkı olarak azınlıkta olma arzusu iliklerimize kadar işlemelidir.

Nitekim Rabbimiz İsa diyor ki, "Korkma, ey küçük sürü! Çünkü Babanız, egemenliği size vermeyi uygun gördü" (Luk. 12:32).

Sonnotlar

¹ Baskın Oran, *Etnik ve Dinsel Azınlıklar: Tarih, Teori, Hukuk, Türkiye* (İstanbul: Literatür, 2018), s. 441.

² R. T. France, *The Gospel of Matthew* (Cambridge: William B. Eerdmans, 2007), s. 288.

³ James K. A. Smith, *You Are What You Love: The Spiritual Power of Habit* (Grand Rapids, MI: Brazos Press, 2016).

“Umutmayın ki; cana gerekli gerçekleri tatlı ve kazançlı kılmanın yolu, kutsal ve göksel gerçekleri aceleyle okumak değil, üzerine ciddi bir şekilde düşünüp taşınmaktır. Arı çiçeğe öylece dokunmakla bal toplayamaz, özünü almak için belli süre o çiçeğin üzerinde durmalıdır. En seçkin, en tatlı, en hikmetli, en güçlü Hristiyan en çok okuyan değil, en çok üzerine derin derin düşünen Hristiyandır.”

Thomas Brooks

“Hem kişisel yaşamın hem de başkalarına sunduğun hizmet açısından senin için en içten umudum, Tanrı'nın gücüne açılan bir kapı olarak alenen zayıf olmaktan korkmamandır.”

David Powlison

Akıllı Tasarım

(1. Bölüm)

■ *Burçin Tıkıroğlu*

Evrenin varlığını sorgulamayan insan herhalde yoktur. İnsanlık tarihi, evrenin ve insanın kendisinin neden var olduğuna cevap aramanın tarihi olarak tanımlanabilir. Bazıları doğru cevabın Yaratılış Teorisi olduğunu iddia eder, bazıları ise Evrim Teorisi olduğunu. Son yıllarda ise birçok kişi Akıllı Tasarım Teorisinden söz etmeye başladı. Bu konuda yazılan çizilenin haddi hesabı yok diyebiliriz. Peki ne bu Akıllı Tasarım?

Yaratılış Teorisinin aksine, Akıllı Tasarım Teorisi bilimsel bir teori olarak ortaya koyulmuştur. Bu teoriye göre bilimsel veriler doğanın düzeninin karmaşık (kompleks) bir yapıda olduğuna işaret etmektedir. Bu karmaşıklık sadece doğanın akıllı bir tasarımcı tarafından tasarlanmış olmasıyla açıklanabilir.¹ Akıllı Tasarım, bilimsel bir teori olması nedeniyle kanıtlarını Kutsal Kitap'a değil, sadece bilimsel veri ve gözlemlere dayandırır. Akıllı tasarımcının kimliği konusunda fikir beyan etmez.

“Akıllı Tasarım Teorisine göre bilimsel veriler doğanın düzeninin karmaşık (kompleks) bir yapıda olduğuna işaret etmektedir.”

Akıllı Tasarım teorisini destekleyen başlıca üç sacayağı, “Evrenin İnce Ayarı”, “Enformasyon (Bilişim) Teorisi” ve “İndirgenemez Karmaşıklık” olarak adlandırılır. Bu yazı dizisinin ilk bölümünde özellikle “Evrenin İnce Ayarı” konusuna odaklanacağız.

Evrenin İnce Ayarı

18. yüzyılda yaşayan teolog William Paley'in saat yapımcısı argümanını biraz renklendirip anlatarak başlayalım.² Bir gemi kazası geçirip gözlerinizi bir kumsalda açtığınızı hayal edin. Hâlâ hayatta olduğunuz için mutlusunuz ama bir yandan da etrafınızda kimseler görünmediği için kaygılısınız. Kumsal, deniz ve tropik ağaçlar gözünüzün önünde alabildiğine uzanıyor. Ama biliyorsunuz ki hayatta kalmanız bir an önce medeniyete ulaşmanıza bağlı. Ufuktaki yüksek tepeye çıkarsanız adaya kuşbakışı bakabilirsiniz. Tırmanmaya başlıyorsunuz. Saatlerdir yürüyorsunuz ve sık sık durup aşağılarda bir medeniyet izi görmeye çalışıyorsunuz. Neredeyse zirvedesiniz. Tam ıssız bir adaya düşmüş olmalıyım diyerek umutsuzluğa kapılmışken yerde parlayan bir cisim görüyorsunuz! Yarısı toprağa gömülmüş bir saat..!

Eğer bu kişinin yerinde olsaydınız ne düşünürdünüz? “Sadece dalgalarla ve rüzgarla kumsala vuran metal, plastik ve camların arasından tesadüfen beliren rastlantı sonucu bir araya getirdiği bir saat olmalı. Burası gerçekten ıssız bir ada” mı derdiniz? Yoksa, “Bu adada başka insanlar yaşıyor olabilir” diyerek umudunuz mu tazelenirdi?

İssız bir adada saat bulan insanın durumu gibi, biz modern insanlar da evrenin inanılmaz derecede hassas bir yapısı olduğuna dair her gün daha fazla kanıt buluyoruz. Evren bilimsel olarak ve matematik değerler açısından o kadar hassas değerlere sahip ki, adeta çok “ince

ayarlar” sahip karmaşık bir makine gibi. Bu konudaki bilimsel kanıtlar ısrarla evrenin rastlantı sonucu oluşamayacağına, bir tasarımcısı olduğuna işaret ediyor.

Bu ayarlar o kadar hassas ki bunların çoğunda yapılacak en küçük değişiklik evrenin dengesinin bozulmasına, dahası yok olmasına neden olacaktır. Akıllı canlılar olarak biz insanların var olması ise gitgide daha çok bir mucize gibi görünüyor. Astrofizikçi Hugh Ross yaşamın var olmasını mümkün kılmak için evrende şimdiye kadar keşfettiğimiz en az 35 fizik sabitinin tam o kesin değerleri göstermesi gerektiğini söyleyerek bunların listesini veriyor.³ Bu listeyi burada tekrarlamak gereksiz ama birkaç örnek vermek istiyorum: Güçlü çekirdek kuvveti, zayıf çekirdek kuvveti, çekim (yerçekimi) kuvveti, elektromanyetik çekim kuvveti, ışık hızı, evrenin genişleme hızı vs.

Eğer bu sabitlerden bir tanesi bile evrende hayatın mümkün kılan değer aralığının (ince ayarın) dışında olsaydı ne olurdu? Evrenin genişleme hızını örnek alalım: Eğer evren şimdikine oranla $1/10^{55}$ (55 tane sıfır) daha hızlı genişleseydi, madde ve enerji daha bir araya gelme fırsatı bulamadan hızla (tabiri caizse) dağılır,

böylece galaksiler oluşamazdı. Elbette galaksiler olmadan ne yıldızlar, ne gezegenler, ne dünya, ne de dünyadaki yaşam mümkün olabilirdi. Eğer $1/10^{55}$ daha yavaş genişleseydi, evren Büyük Patlama’dan sonra genişlemeye fırsat bulamadan kendi içine çökerdi.⁴

Bunun hayatı mümkün kılan değerlerden sadece bir tanesi olduğunu hatırlayalım. Bunun gibi en az 35 fizik sabitinin ve değerinin bir araya gelip aynı anda

bu hassas değerlere sahip olmasından söz ediyoruz. Bunların şans eseri bir araya gelmiş olma olasılığını hesaplamayı (eğer bu kadar büyük bir sayıyı hayal etmek mümkün olsaydı) size bırakıyorum.

Dünyanın İnce Ayarı

Voyager 1 uzay aracı 1990’da güneş sistemini terk etmek üzere yoluna devam ederken kamerasını dünyaya çevirerek 6 milyar kilometre uzaktan bir fotoğraf çekti. Dünya’nın güneşli bir günde havada asılı kalan bir toz zerresinden farkı yoktu.⁵

Sadece bir toz zerresinin üzerinde yaşıyoruz! O fotoğrafa bakıp da ne kadar küçük ve önemsiz bir gezegene evimiz dediğimizi, hayatın kırılganlığını düşünmemek mümkün değil. Ama bilim bize bu fotoğrafın söylemediği başka şeyler söylüyor. Bilimsel kanıtlar sadece *bir bütün olarak evrenin değil*, bizim üzerinde yaşadığımız bu *mavi soluk toz zerresinin* de inanılmaz ince ayarlar dizisinin bir araya gelmesi sayesinde hayatı destekleyebildiği gerçeğini hiçbir kuşkuyla yer bırakmayacak şekilde ele veriyor.

Bunları gözümüzde canlandırmamız daha kolay: Örneğin, eğer Dünya’nın eksen eğikliği daha az ya da daha fazla olsaydı Dünya’nın ısısı hayatı mümkün kılmazdı. Ya da eğer Dünya’nın uydusu olan Ay Dünya’ya daha yakın olsaydı okyanuslar, atmosfer ve Dünya’nın dönüşü olumsuz olarak etkilenirdi; eğer daha uzak olsaydı eksen eğikliği sürekli değişerek iklimleri alt üst ederdi. Tam olarak olması gerektiği kesinlikte olan diğer değerlerin bazılarını şöyle sıralayalım: Dünya’nın Güneş’ten uzaklığı, Güneş’in yaşı ve büyüklüğü, yerkabuğunun kalınlığı, Dünya’daki yerçekimi kuvveti, gece gündüz farkı oranı, Dünya’nın çekirdeğinin yapısı ve büyüklüğü. Eminim bu listeyi hepimiz kolaylıkla uzatabiliriz. Sadece üzerinde birkaç dakika düşünmek bile Dünya’daki yaşamın mümkün olması için ne kadar çok şartın bir araya

gelmesi gerektiğini anlamamıza yeter. Bu değerler o kadar ince ayarlara sahip ki eğer bir tanesi bile belli bir aralığın dışına çıksaydı Dünya'nın diğer "ölü" gezegenlerden bir farkı olmazdı.⁶

Dünya ve içinde olduğu evren, sanki bir amaç için akıl sahibi bir varlık tarafından tasarlanmış gibi görünüyor. Sanki her şey evrenin hayatı mümkün kılması için hassas hesaplamalar sonucu tasarlanmış!

William L. Craig'in Argümanı

O halde bütün bunlar ne demek? Bütün bu sabitler, değerler, hızlar ve mesafeler neden bir başka teoriyi, örneğin Evrim Teorisini değil, Akıllı Tasarım Teorisini destekliyor olsun?

William Lane Craig bu konudaki argümanını şu şekilde dile getiriyor⁷:

1. Bilimsel veriler evrenin yaşamı mümkün kılacak biçimde hassas ayarlara sahip olduğunu gösteriyor.
2. Bunun nedeni ya zorunluluk ya rastlantı ya da tasarım olabilir.
3. Bunun nedeni zorunluluk ya da rastlantı olamaz.

Sonuç: O halde bunun nedeni tasarımdır.

Üç Olasılık

Zorunluluk

Günlük yaşamda zorunlu olduğumuzu sık sık söyleriz; "işe gitmeye mecburum", "yemek zorundayım" gibi... Ancak günlük yaşamımızda zorunlu olduğumuzu söylediğimiz şeylerin gerçekte zorunlu olmadığını görüyoruz. Aslında işe gitmeye zorunlu değilsiniz. Patronunuz kızabilir, gelirinizi kaybedebilirsiniz ama buna rağmen işe gitmemeyi seçebilirsiniz. Aynı şekilde yemek yemeye de zorunlu değilsiniz. Evet aç kalırsınız, enerjiniz tükenir ve hatta hayatınızı kaybedebilirsiniz ama yine de yemek yememeyi seçebilirsiniz.

Felsefi anlamda zorunluluk ise bundan daha katı bir anlama sahiptir. Felsefi olarak bir şeyin zorunlu olması demek, bunun dışında bir alternatifin düşünülmemesi demektir.⁸ Craig'in argümanında kullanılan "zorunluluk" kavramına geometriden bir örnek verelim. Bir karenin dört kenarı olması zorunludur. Üç kenarlı bir kare düşünülemez! O halde bir karenin zorunlu olarak dört kenarı vardır, üç kenarlı olmayı seçemez.

Varlık sorununa gelince anlayışımızı biraz daha derinleştirmemiz gerekiyor. Bir karenin zorunlu olarak dört kenarı vardır ama bir kare zorunlu bir varoluşa sahip değildir, bağımlı bir varoluşa sahiptir. Bir nedene veya nedenlere bağımlıdır. Bir şey onun var olmasına neden olmuştur. Var olan bir kareyi bir kişi önce zihninde tasarlamış, sonra bir yüzeye, bir araç kullanarak çizmiştir. Eğer o kişi, o kişinin zihnindeki kare düşüncesi, bir yüzey ve bir çizim aracı gibi nedenler olmasaydı, o kare var olmayacaktı. Felsefi anlamda bir şeyin varlığı ya zorunludur ya da bağımlıdır. Ben varım. Ama benim varlığım zorunlu değil bağımlı. Eğer benim var olmamı sağlayan koşullar gerçekleşmeseydi (anne ve babamın tanışması gibi) ben var olmazdım. Yani ben (koşullara veya nedenlere) bağımlı bir varlığım. Dünya ben doğmadan önce de vardı, ben öldükten sonra da var olmaya devam edecek. Benim var olmadığım bir

"Felsefi olarak bir şeyin zorunlu olması demek, bunun dışında bir alternatifin düşünülmemesi demektir."

dünyayı hayal etmek çok kolay; tıpkı bir karenin ya da karelik kavramının varoluşunun zorunlu olmaması gibi benim varlığım da zorunlu değil.

Eğer evrenin zorunlu olduğunu iddia edeceksek, eğer evren hiçbir nedene veya koşula bağımlı olmadan vardır diyeceksek, biliminden gelen bütün kanıtları çöpe atmamız gerekir. Kuşkusuz evrenin genişleme hızı zorunlu değildir; bu sabit daha farklı olabilirdi. Üç kenarlı bir kare hayal edemeyiz. Ama Dünya'nın Güneş'le arasındaki mesafenin daha az ya da daha çok olduğu bir senaryoyu kolaylıkla hayal edebiliriz. O halde bu da zorunlu değildir. Kuşkusuz eğer Dünya'nın uydusu olmasaydı nasıl bir gezegen olacağı konusunda hayal gücümüzü çalıştırabiliriz. Bütün bilimkurgu edebiyatı bu tür bir hayalin ürünüdür. Demek ki evrendeki hiçbir "ayar" zorunlu değildir ve bu yüzden zihnimizde bu evren yerine başka bir evren kurgulayabiliriz.

O halde evrenin kendi varlığı da zorunlu olamaz. Daha önce bahsettiğim evrenin genişleme hızını göz önüne aldığımızda bu zaten açıkça görülüyor. Eğer Büyük Patlama'dan sonraki evrenin genişleme hızı biraz daha az olsaydı evren var olmaya bile başlayamazdı. Eğer biraz daha hızlı olsaydı, madde ve enerji bir araya gelme fırsatı bulamadan (tabiri caizse) dağılırdı. Yani eğer Büyük Patlama'dan sonra ortaya çıkan madde ve enerjinin dağılımı daha farklı olsaydı belki de ne dünyanın, ne yıldızların ne de galaksilerin var olması mümkün olmazdı.⁹

Rastlantı

Ama belki gerçekten çok ama çok şanslıyız ve her şey tam olması gerektiği gibi oldu. Bu

"Bu kadar 'ince' ayarın hepsinin rastlantı sonucu yan yana gelmesi gerçekten akılcı olmazdı."

mantıklı bir yaklaşım değildir, çünkü bu kadar "ince" ayarın hepsinin rastlantı sonucu yan yana gelmesi gerçekten akılcı olmazdı. İnanılmaz küçüklükte (hassaslıkta) sayılardan söz ediyoruz. Sadece yukarıda verdiğim sayıyı düşünün ve bunun gibi ince ayara sahip olan diğer sabit ve değerleri buna ekleyin. Bir kişinin her gün poker oynadığını varsayın ve bu kişi her eli dört asla kapatıyor olsun.

İstisnasız! Bu kişi gerçekten var olsaydı ne düşünürdünüz? "Sadece bir rastlantı", "çok şanslı bir adam" mı derdiniz, yoksa "hile yapıyor olmalı" diyerek başka bir açıklama mı arardınız?

Her ne kadar olasılık dışı olsa da, yine de her şeyin şans eseri bir araya geldiği ve yaşamı mümkün kılan bir evrenin şans eseri olduğu konusunda ısrar edebilirsiniz. Öyle ya, benim ben olarak var olmam için gereken şartları bir araya getirmek için de inanılmaz bir olasılık hesabı yapmamız gerekirdi ama ben varım.

Burada aslında iki ayrı olasılık hesabını birbirine karıştırıyoruz. Bir maymunun elinin altına bir bilgisayar klavyesi koyarsanız, bastığı rastgele tuşlar sayesinde ekranda harflerden, rakamlardan ve sembollerden oluşan bir metin belirmeye başlar. Yarattığı her metin birbirinden daha anlamsız olsa da her seferinde farklı bir metin oluşturacaktır. Peki şu anlamsız metin yerine *bu* anlamsız metin ekranda belirse yine de tasarım mı demeliyiz? Hayır. Metin sonunda nasıl görünürse görünsün bunun nedensiz, tasarımsız, istemsiz bir sonuç olduğunu kolaylıkla anlayabiliriz. Ama ekranda tutarlı bir hikâyeye belirmeye başlarsa bunun sadece şans eseri olduğunu kimse düşünmez.

Tıpkı bunun gibi benim ben olarak var olmam sadece bir tesadüf olabilir (Kutsal Kitap'a göre bunun tesadüf olmadığını biliyor olsak da). Ben ben değil, başka biri olarak dünyaya gelebilirdim. Ama evren inanılmaz bir hikâyeye anlatan bir roman gibidir. Evrenin belli bir amaç için var olmuş görünmesi (bu gezegendeki yaşamı mümkün kılmak) tesadüf değil, sadece

tasarım olabilir. Evrenin tesadüfen bu değerlere sahip olduğunu iddia etmek, bir maymunun tesadüfen roman yazmasına inanmaktan daha kötü olurdu. Bu konuya Enformasyon Teorisi başlığı altında döneceğiz.

Tasarım

O halde geriye sadece bir olasılık kalıyor: Akıllı Tasarım. *Bilimsel kanıtlara göre evren, içinde akıllı canlıların var olmasına izin verecek şekilde akıllı bir varlık tarafından tasarlanmıştır.*

Bu mantıksız bir teori mi? Hayır. Bu üç olasılık içinde en akla yatkın seçenek.

Yine de Akıllı Tasarım Teorisini reddeden birçok kişi olduğunu tahmin edebilirsiniz. Karşı argümanlardan birinde tasarımcıyı kimin tasarladığı sorgulanır. Eğer evreni Tanrı'yla açıklayacaksanız, Tanrı'yı neyle açıklayacaksınız?

İlk olarak, evrenden farklı olan bu varlığın, zorunlu varlık olarak, bizim evrenimizdeki neden sonuç ilişkisine tabi olmadığını söyleyebiliriz.¹⁰

İkinci olarak, bir açıklamanın doğru olması için bu açıklamanın da açıklanması gerekmez. Eğer öyle olsaydı sonsuza kadar giden bir açıklamalar zinciri oluşurdu ve hiçbir şey açıklanmaya başlanamazdı. Bir hastalığa belli bir virüsün neden olduğunu keşfedebiliriz, yani bu hastalığı söz konusu virüsle açıklarız. Ama bu açıklamamızın doğru olması için önce o virüsü açıklamamız, yani bu virüse neyin neden olduğunu, nasıl var olduğunu açıklamamız gerekmez. Hiçbir bilim insanı virüs açıklamasını önce bu virüsün nasıl var olduğunu açıkla, sonra tedaviye başlayalım diyerek reddetmez. Aynı şekilde "Akıllı Tasarımın" evrenin varlığına iyi bir açıklama olması için önce bu açıklamanın açıklanmasını beklemek, bilimsel verilere ve teorilere çifte standart uygulamak olur.

"Bilimsel kanıtlara göre evren, içinde akıllı canlıların var olmasına izin verecek şekilde akıllı bir varlık tarafından tasarlanmıştır."

Evrin Teorisini savunanların bir başka karşı argümanı şu şekilde özetlenebilir: "Elbette yaşamı mümkün kılan bir evren gözlemliyoruz. Eğer evren bu değerlere ve yasalara sahip olmasaydı, evreni gözlemleyecek canlıları (insanları) zaten barındırmazdı. Bu yüzden buna şaşırılmamız gerekir."¹¹

Kanadalı felsefeci John Leslie buna harika bir örnekle karşılık verir¹²: Çok tehlikeli bir suçlu olarak idam mangasının önüne getirildiğinizi varsayın. Bu idam mangasındaki 100 keskin nişancı asker size tüfeklerini doğrultmuş, ateş emrini bekliyorlar. "Hazır ol, nişan al, ateş!" 100 tüfek birden patlıyor. Ama siz hâlâ hayatta olduğunuzu gözlemliyorsunuz. Hiçbir mermi size isabet etmedi! Büyük ihtimalle, "Elbette hayatta olduğumu gözlemliyorum. Eğer hayatta olmasaydım o zaman gözlemleyemezdim. O halde bunda şaşırarak bir şey yok" deyip geçiştirmezdiniz. Gerçekten de eğer 100 keskin nişancının her biri hedefi ıskalamasaydı hayatta olmanızı gözlemlemeniz mümkün olmazdı ama bütün nişancıların hedefi ıskalama olasılığını düşündüğünüzde bunun imkânsız olduğunu kabul ederdiniz. Biri nişancılar ıskalama emri vermiş olabilir mi?

Aynı şekilde evreni sadece yaşamı destekleyecek ince ayarlara sahip olması sayesinde gözlemleyebiliyoruz. Ama bu gerçek, evrenin bu ince ayarlara sahip olmasında şaşılacak bir şey olmadığı anlamına gelmez. Evren aklımızı başımızdan alan bir hassasiyete sahip. Bu tesadüf veya zorunluluk olamaz. O halde akıllı bir tasarımcı bu evreni ince ayarlarını önceden belirleyerek tasarladı!

Sonuç olarak bilimsel kanıtlar göstermektedir ki, doğa yasaları ve doğada tespit ettiğimiz sabitlerin değerleri olduğundan daha farklı olabilirdi. Ama bu değerler tam olarak yaşamın var olması için gereken küçük aralıklarda bulunuyor. Bu yazıda özetle baktığımız kanıtlar dizisi bile (Evrenin İnce Ayarı) var olan hiçbir şeyin tesadüfen veya zorunluluktan var olmadığını göstermeye yetse de, Akıllı Tasarım teorisini incelemeye ve bu teoriyi destekleyen diğer kanıtlara bakmaya devam edeceğiz.

Sonuç

Başlarken Akıllı Tasarımın bilimsel bir teori olduğunu söyledik. Kanıtlarını Kutsal Kitap'tan almaz. Bilimden aldığı kanıtlarla Kutsal Kitap'ta açıklanan Tanrı'nın varlığını da kanıtlamaya çalışmaz. Bu yüzden Hristiyan imanını kanıtlamaz. Ama Kutsal Kitap'ta açıklanan yaratıcı Tanrı'yla uyumludur.

Bizim imanımızın herhangi bir bilimsel teorinin doğrulanmasına ya da yanlışlanmasına bağlı olmadığını unutmamamız gerekir. Evrim teorisinin doğruluğu kesin olarak kanıtlansa bile bu Tanrı'nın evrimi başlatmadığı ve yönlendirmediği anlamına gelmezdi.¹³ Aynı şekilde Akıllı Tasarım Teorisi kesin olarak kanıtlansa bile, bu bizim imanımızın temelini teşkil etmez. Bizim sağlam temelimiz Kutsal Kitap'ta açıklanan İsa Mesih'tir.

İmanlılar olarak bilimden ve bilimsel kanıtlardan korkmamız gereksiz. Bilimsel kanıtlar her geçen gün biraz daha evrenin ve dünyadaki yaşamın Akıllı Tasarım sonucu, belli bir amaç için yaratıldığını göstermeye devam ediyor. Biz bu varlığın kim olduğu Kutsal Kitap'ın sözleri sayesinde biliyoruz:

Gökler Tanrı'nın görkemini açıklamakta, Gök kubbe ellerinin eserini duyurmakta (Mez. 19:1-2).

Kaynakça

- Craig, W. L., "Why I Believe God Exists," *Why I Am a Christian: Leading Thinkers Explain Why They Believe* (Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 2001).
- Evans, C. S., *Why Christian Faith Still Makes Sense: A Response to Contemporary Challenges*, C. A. Evans & L. M. McDonald, Eds. (Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2015).
- Gardner, H. L., *Commending and Defending Christian Faith: An Introduction to Christian Apologetics* (Joplin, Missouri: College Press Publishing Co., 2010)
- Geisler, N. L., & Brooks, R. M., *When Skeptics Ask* (Wheaton, Illinois: Victor Books, 1990)
- Geisler, N. L., & Turek, F., *I Don't Have Enough Faith to Be an Atheist* (Wheaton, Illinois: Crossway Books, 2004).
- Pale Blue Dot. *Wikipedia*, < https://en.wikipedia.org/wiki/Pale_Blue_Dot > (16.05.2019 tarihinde erişildi).
- Powell, D., *Holman QuickSource Guide to Christian Apologetics* (Nashville, Tennessee: Holman Reference, 2006).
- Reasonable Faith with William Lane Craig. < <https://www.reasonablefaith.org/> > (16.05.2019 tarihinde erişildi).
- Ross, H., "Why I Believe in the Miracle of Divine Creation," *Why I Am a Christian: Leading Thinkers Explain Why They Believe* (Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 2001).
- Water, M., *The Bible and Science Made Easy* (Alresford, Hampshire, UK: John Hunt Publishers Ltd., 2001).

Sonnotlar

- ¹ Gardner, H. L., *Commending and Defending Christian Faith: An Introduction to Christian Apologetics* (Joplin: Missouri, College Press Publishing Co., 2010) s. 469.
- ² Water, M., *The Bible and Science Made Easy* (Alresford, Hampshire, UK: John Hunt Publishers Ltd., 2001), s. 6.
- ³ Ross, H., "Why I Believe in the Miracle of Divine Creation", *Why I Am a Christian: Leading Thinkers Explain Why They Believe* (Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 2001), s. 138.
- ⁴ Powell, D. *Holman QuickSource Guide to Christian Apologetics* (Nashville, Tennessee: Holman Reference, 2006), s. 54.
- ⁵ Pale Blue Dot. *Wikipedia*, < https://en.wikipedia.org/wiki/Pale_Blue_Dot > (16.05.2019 tarihinde erişildi).
- ⁶ Geisler, N. L., & Turek, F., *I Don't Have Enough Faith To Be An Atheist* (Wheaton, Illinois: Crossway Books, 2004), s. 104.
- ⁷ Craig, W. L., "Why I Believe God Exists", *Why I Am a Christian: Leading Thinkers Explain Why They Believe* (Grand Rapids, Michigan: Baker Books, 2001), s. 68.
- ⁸ Geisler, N. L., & Brooks, R. M., *When Skeptics Ask* (Wheaton, Illinois: Victor Books, 1990), s. 289.
- ⁹ Evans, C. S., *Why Christian Faith Still Makes Sense: A Response to Contemporary Challenges*, C. A. Evans & L. M. McDonald, Eds. (Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2015), s. 41.
- ¹⁰ bkz. Ontolojik Argüman.
- ¹¹ Craig, W. L., "Why I Believe God Exists", s. 71.
- ¹² A.g.e.
- ¹³ Powell, D., s. 67, 68.

Sık sık kötü bir Mesih İmanlısı olduğumu düşünüyorum...

Telif Hakları © Adam Ford. <https://adam4d.com/terrible-christian/> izin ile kullanılmıştır.

Sonra birdenbire hatırlarım: Gerçekten tamamen başarısızım! Çok kötü bir Mesih İmanlısıyım.

Ama İsa mükemmeldir ve imanım sayesinde O'na aitim. Bundan dolayı çabalamaya devam ediyorum. En iyi işlerim değersiz olsa bile, Mesih kendi mükemmelliğini bana saydı; başarısızlıklarımı lütfuyla örter.

Ve işte Mesih İmanlısı olmanın püf noktası budur!

Bir Dünya Görüşü Seçmek

James W. Sire

Egesu Özkara

O zaman nasıl yaşamayı seçmeliyiz? Sınırlı alternatifler arasında nasıl bir karara varabiliriz? Bir aşkın, kişisel Tanrı'nın varlığını benimseyen ya da benimsemeyen bir dünya görüşü arasında seçim yapmamıza ne yardımcı olabilir? Bu konuya dair kendi görüşümün izlerinin farklı seçeneklere dair yaptığım tanımlama ve eleştirilerde kesinlikle belli oldu. Şimdi bu görüşü belirgin hale getirmenin zamanıdır.¹

Her birimiz var olduğumuz halimizle evrenin yegâne yaratıcısı ve ona anlam veren kişi olduğumuzu varsaymadıkça – ki bu New Age dünya görüşünde dahi oldukça az kişi tarafından kabul edilen bir görüştür – referans çerçevesi olarak alçakgönüllü bir tutuma sahip olmak iyi olacaktır. Hangi dünya görüşüne sahip olursak olalım bu sınırlı olacaktır. İnsanlar olarak sınırlılığımız, insanlığımız ne olursa olsun bizleri hem bizleri dünya görüşümüzü algıladığımız

ve ifade ettiğimiz hali bütünüyle kesinlikten alıkoyacaktır, hem de tamlık ve eksiksizlikten. Gerçekliğe dair bazı doğrular en iyi düşünsel ağlarımızdan kaçacaktır, ve bu ağlarımız bizlerin farkında dahi varamadığı boşluklara sahip olacaktır. Bu nedenle başlanacak yer alçakgönüllülüktür. Doğru olsun ya da olmasın bizlere güç kazandıran konuları benimseme eğilimine sahibiz.

Fakat alçakgönüllülük şüphecilik anlamına gelmez. Eğer herhangi bir şeyi bilebilmeyi bekliyorsak, bir şeyleri bilebileceğimizi kabul

“İnsanlar olarak sınırlılığımız, insanlığımız ne olursa olsun bizleri hem bizleri dünya görüşümüzü algıladığımız ve ifade ettiğimiz hali bütünüyle kesinlikten alıkoyacaktır, hem de tamlık ve eksiksizlikten.”

etmemiz gerekir. Ve bu varsayıma öncelikli olarak düşünce yasaları olarak adlandırılanlar olmak üzere başka unsurlar da dahildir: özdeşlik yasaları, çelişmezlik yasası ve üçüncü halin olanaksızlığı. Bu yasaları izleyerek net bir şekilde düşünebiliriz ve gerekçelendirmemizin geçerli olduğunu kabul edebiliriz. Öyleyse böyle varsayımlar bizleri sahip olduğumuz dünya görüşünün içermesi gereken ilk özelliğe götürür – bu da içsel düşünsel tutarlılıktır. Wisconsin Üniversitesi'nden Keith Yandell bunu kısaca şöyle ifade etmektedir: “Eğer bir kavramsal sistem özündeki unsurlarında bir (veya birden fazla) mantıksal olarak tutarsız önerme dizisini öne sürüyorsa, bu sistem yanlıştır.”²

Yukarıdaki bölümlerde temelde deizm, natüralizm, panteist birlik felsefesi ve diğerleri bu temel üzerinde incelenmiştir. Her birinin bazı temel noktalarda tutarsız oldukları görülmüştür. Örneğin natüralistler bir taraftan evrenin kapalı olduğunu iddia ederler, fakat diğer yandan ise birçok natüralist insanların evreni yeniden düzenleyebileceğini kabul eder. Eğer benim argümanım doğruysa, çevremizi şekillendirebilmemiz ya da yeniden düzenleyebilmemiz için şu andaki çevremizi aşabilmemiz gerekmektedir. Fakat natüralizm bunu yapamayacağımızı iddia ettiğinden, natüralizm tutarlı değildir ve doğru olamaz, en azından normal şekilde formüle edildiği haliyle.³

Yeterli bir dünya görüşünün ikinci bir özelliği de gerçeklik verilerini – her türden veriyi – kavrayabiliyor olmasıdır: yani her birimizin günlük yaşamımızdaki bilinçli tecrübelerimiz

aracılığıyla derlediği, eleştirel analiz ve bilimsel araştırmayla sağlanan, bizlere başkalarının tecrübeleriyle bildirilen verileri. Tüm bu veriler elbette öncelikle en düşük seviyede dikkatlice değerlendirilmelidir (gerçeğe uygun mudur? Yanıltıcı mıdır?). Fakat eğer veri bu sınavı geçebilirse, bunu kendi dünya görüşümüze dahil edebilmeliyiz. Eğer gözlem altında bir hayalet gözden kaybolmayı reddediyorsa, dünya görüşümüz bunun için bir yer sağlamalıdır. Eğer bir adam ölümden diriliyorsa, sistemimiz bunun neden gerçekleşebileceğini açıklamalıdır. Dünya görüşümüzün verilerini inkâr ederse ya da onları kavramaktaki başarısız olursa bu dünya görüşü yalanlanır ya da en azından yetersiz bulunur.

Bu natüralizm için öyle bir zorluktur ki, bazılarının teizmi alternatif olarak kabul etmesine neden olmuştur. Mesih'in dirilişine dair tarihsel kanıtlar ve farklı diğer "mucizeler" birçok kişiye o kadar ağır gelmiştir ki, bir kavramsal sistemi bir başkası için terk etmişlerdir. Çağımızda özellikle düşünürler arasında Hristiyanlığa olan geçişler neredeyse tamamen dünya görüşündeki değişikliklerle beraber gerçekleşir, çünkü Kutsal Kitap'a göre günahın düşünsel olduğu kadar ahlaki de bir boyutu bulunmaktadır.⁴

Üçüncü olarak, yeterli bir dünya görüşü açıkladığını iddia ettiği şeyi açıklayabilmelidir. Örneğin bazı natüralistler ahlaki hayatta kalma ihtiyacı ile açıklıyorlar. Fakat gördüğümüz gibi, ahlaki özelliği (*olması gerekeni*) bu şekilde açıklamak yalnızca metafiziksel özelliğe (*olana*) işaret etmekle olur. Belki de insan ırkı hayatta kalabilmek için bir ahlak kavramı geliştirmelidir, fakat neden hayatta kalması gerekir? Ve hayatta kalmazsak B. F. Skinner'le "daha da kötüsü" cevabını vermemiz iyi olmaz, çünkü bu yalnızca cevaplamaktan kaçınmaktır.

Öyleyse bir dünya görüşüne sorulması gereken hayati sorular, insanların düşünüp aynı zamanda tereddüt etmesini, hem sevip hem nefret etmesini, hem yaratıp hem yıkmasını, hem bilge olup hem de genellikle budala oluşu gibi konuları nasıl açıkladığıdır. Gerçeğe ve kişisel tatmine olan

arzumuzu ne açıklar? Neden bildiğimiz haliyle haz duygusu oldukça nadiren tamamen tatmin haldedir? Neden genelde daha fazlasını isteriz – daha fazla para, daha fazla sevgi, daha fazla heyecan? Ahlaki olmayan bir halde işlemeyi reddeden insanı tarafımızı nasıl açıklarız?

Bunlar elbette büyük sorulardır. Fakat bir dünya görüşü de bunun içindir – böyle soruları cevaplamak, ya da en azından bu soruların içerisinde cevaplanabileceği bir çerçeveyi sağlamak.

Son olarak, bir dünya görüşü öznel olarak tatmin edici olmalıdır. Bir kâse sıcak yulaf ezmesinin uzun bir gece uykusunun açlığını doyurması gibi, onun da kişisel ihtiyaçlarımızı karşılaması gerekir. Memnuniyetten en sonda bahsediyorum, çünkü bu en kısa süreli özelliştir. Eğer başta gelseydi, özneliğin en önemli unsur olduğuna işaret ederdi ve bu da cevaptan kaçınmak olurdu. Uygun bir dünya görüşünün tatmin etmesi gerektiğini söylemek daireler içerisinde konuşmaktır; asıl soru bir dünya görüşünün nasıl tatmin edebileceğidir? Ve inanıyorum ki bunun cevabı açıktır: bir dünya görüşü doğru olmakla tatmin eder. Çünkü gerçeğe dair kavramamızın yanılgıdan ibaret olduğunu az da olsa düşündüğümüz anda şüphe yarığına dönebilecek bir çatlak oluşur ve dünyamızdaki huzurumuz düşünsel bir iç savaşa girer. Gerçek nihai olarak tatmin edecek tek şeydir. Fakat bir dünya görüşünün gerçeğine karar vermek için yukarıdaki üç özelliğe geri dönmemiz gerekir: içsel tutarlılık, verilerin yeterli açıklanışı ve açıklandığı iddia edilen konuların açıklanabilmesi.

"Dünya görüşümüzün verilerini inkâr ederse ya da onları kavramaktaki başarısız olursa bu dünya görüşü yalanlanır ya da en azından yetersiz bulunur."

Yine de, öznel tatminiyet önemlidir ve dünya görüşümüzü incelememizin ilk nedeni bunun eksikliği de olabilir. Bir şeylerin uymadığı yönündeki belirsiz, rahatsız his bizleri tatminiyet duygusunu aramaya iten şeydir. Dünya görüşümüz yaşanabilir değildir. Şüphemizi gömeriz, fakat tekrardan yüzeye çıkar. Güvensizliğimizi maskeleriz, fakat maskemiz düşer. Aslında sadece şüphelerimizin ardından gittiğimizde ve gerçeği aradığımızda gerçek tatminiyet duygusunu kazanmaya başladığımızı fark ederiz.⁵

Öyleyse bugün neredeyiz? Olası dünya görüşleri bağlamında seçeneklerimiz sayıca oldukça fazladır, fakat görmüş olduğumuz gibi aslında limitlidir de. Bunlar arasından incelenenler içerisinde teizm dışındaki her birinin ciddi sorunları bulunmaktadır. Eğer argümanlarım doğruysa bunlardan hiçbirisi – deizm, natüralizm, varoluşçuluk, Doğu panteist birlik felsefesi ya da New Age felsefesi veya postmodern bakış açısı – gerçekten bilebileceğimizin mümkün oluşunu, dışarıdaki evrenin gerçekliğini ya da ahlaki ayırımların varlığını uygun bir şekilde açıklayamaz. Her biri kendine has bir şekilde nihilizmin bir türü ile sonuçlanır.

İslam hem bir alternatif hem de ayrı bir zorluğu beraberinde getirmektedir. Tanrı'nın yaratıcı, sürdürücü ve gerçekliğe dair doğruların açıklayıcısı olarak kabul edildiği teist görüş temelinde olduğu için, bu dünya görüşünün en temel inançları (nihai gerçekliğin doğası) Hristiyanlıkla aynıdır. Gerçeği arayan kişiler her bir dünya görüşünün detaylarına özellikle daha dikkatlice bakmalıdırlar – yani muhtemel içsel tutarsızlıklara, özellikle de Allah ile Kutsal Kitap Tanrı'sı arasındaki karakter ve doğa farklılıklarına, İsa'nın doğası ve karakterine dair tarihi kanıtlara ve her iki temel kutsal yazının, yani Kutsal Kitap ve Kuran'ın temelinde yetki sahibi olmasının nedenlerine. Bu okuyucu olarak sizlere düşen bir görevdir.⁶ **E**

Kaynak: *The Universe Next Door*, 5. Basım (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 2009), s. 281-284.

Sonnotlar

¹ Kişinin neden bir dünya görüşü yerine bir başkasını seçmesi gerektiği hakkında kitabım *Why Should Anyone Believe Anything at All?*'sa uzunca yazdım. (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 1994).

² Keith Yandell, "Religious Experience and Rational Appraisal," *Religious Studies*, June 1974, syf. 185.

³ Her dünya görüşünün açıklaması elbette ki kendi düşünceleriyle değerlendirilmelidir. Ancak burada tartıp eksik bulduğum dünya görüşlerinin her birine baktığımda, tutarsızlık problemleri içermeyen bir açıklamayı görmediğimi keşfettim.

⁴ Örneğin bkz. Romalılar 1:28.

⁵ Şüphenin doğası ve uygun bir dünya görüşünü oluşturmaya olan katkısı için bkz. Os Guinness, *God in the Dark* (Wheaton, Illinois: Crossway, 1996).

⁶ Örneğin bkz. Colin Chapman, *The Cross and the Crescent: Responding to the Challenge of Islam* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 2003); ve Chawkat Moucarry, *The Prophet and the Messiah: An Arab Christian's Perspective on Islam and Christianity* (Downers Grove, Illinois: InterVarsity Press, 2001).

**The Preacher's Catechism'de der ki,
"Yüreğinin gıdası sadece vaazının hazırlığı
olmasın."**

Lewis Allen

Dünyanın ve Tarihin “Çözülememiş” Sorunu İrkçılık (Ayrımcılık)

Ken Wiest

İnsan “Tanrı’nın benzeyişi” olarak yaratılmıştır (Yar. 1:26-27; Mez. 8:5-8). İnsanlar Tanrı’nın iyi ve bilge planının ürünüdür. Tanrı’nın yarattığı insan, bütün yaratılış gibi, “çok iyiydi” (Yar. 1:31). Buradaki “iyi” kelimesi hem nicel hem de nitel bakımdan insanın eksiksiz, Tanrı’nın yaratma amacına uygun olduğunu gösterir. İrkçılığı (ayrımcılığı) şöyle tanımlayabiliriz: Herhangi birini (olumsuz *ya da olumlu* bir amaçla) ırkı veya milliyeti açısından ayrı tutarak kendini daha üstün görmek ve bu düşünce temelinde ötekilere davranmak, konuşmak, kategorize eden herhangi bir tavır veya davranışta bulunmak. İrkçılık günahtır, çünkü Tanrı’nın bilgece yaratma amaçları yok sayar. Bizler “insan” olarak özde aynıyız Tanrı’nın gözünde. Yeteneklerimiz, tecrübelerimiz, karakter ve fiziksel (cins mesela) özelliklerimiz farklı ama “öz itibarıyla” her insan Tanrı’nın benzeyişi. Kendimize ve başkalarına bakışımızı belirleyen unsur Tanrı’nın bizi bu halimizle yaratması olmalıdır.

“Kendimize ve başkalarına bakışımızı belirleyen unsur Tanrı’nın bizi bu halimizle yaratması olmalıdır.”

Tanrı *kendisini bulsunlar diye* ulusların sınırlarını ve zamanlarını saptadı (Elç. 17:26). Yani insanların bütün dünyayı doldurması ve büyük ihtimalle böylece farklı ulusların ve milletlerin olması Tanrı’nın fikriydi (Yar. 1:26-28). Ayrıca, her şeyin birbirinden farklılaşması bir şekilde yaratılışın ürünü (krş. Yar. 1:4,6-7,14-18’de “ayırma” fiilinin kullanılması) ve Tanrı’nın “dünyayı doldurun” buyruğunun sonucudur (1:28). Soylar ve milletler Tanrı’nın güzel yaratılışının birer parçasıdır. İnsan soyunun çeşitliliği Tanrı’nın bir armağanıdır ve iyidir. İlk insanlar Tanrı’nın buyruğuna uymadıklarında Yahve insanları bütün dünyaya dağıttı (Yar. 11:1-9). Yaratılış 10’da verilen “uluslar listesi” büyük ihtimalle Babil kulesinden sonraki dağılımın (Yar. 11:1-9) kayıdır. Babil kulesindeki yargı aslında Tanrı’nın isteğinin yerine gelmesini sağlamıştır.

Dünyadaki çatışmaların ve anlaşmazlıkların nedeni çoğunlukla ırkçılık, ayrımcılıktır. Toplumsal engeller ırkçılıktan kaynaklanır. İrkçılık günahın sonucudur (krş. Yar. 3:14-19’da “düşmanlık”). İnsan hangi soydan olursa olsun günahkardır, hepimiz günahkarlık açısından aynıyız (Rom. 3:23). “Tanrı’nın benzeyişi” günahtan ötürü bozulduğu ve lekелendiği halde görülmeye devam ediyor (Yar. 5:1-3; 9:6-7; Yak. 3:9; 1Ko. 11:7-8). Bundan ötürü herhangi birinin yaradılışını (Tanrı’nın benzeyişi oluşunu) yok sayan herhangi bir davranış, karşıdaki insanın kutsallığına hakarettir. Hor görülen unsur sadece soy değil, cinsiyet, yaş, ekonomi ve eğitim seviyesi de olabilir. Ayrımcılık budur zaten. Bizim ilişkilerimizi belirleyen unsurlar

bunlar olmasın. Hristiyanların ilişkilerini belirleyen unsurlar İsa'nın ölümü (Ef. 2:14-16), Tanrı'nın insanları yaratması ve herkesi sevmesidir. Biz hem "kardeş"imizi hem "düşman"ımızı hem de "komşu"muz sevmemiz lazım (Mat. 5:44; 22:39; Yu. 13:34-35). Bizden farklı insanlar düşman olsa da olmasa da onları sevmemiz lazım.

İrkçılık birçok şekle bürünür. Milliyetçilik ırkçılığın bir yönüdür. Önyargıyla insanın belli bir soyunu veya milletini temel alarak onları kutsayan veya lanetleyen yasaları savunur. Milliyetçi dil iddiasına şöyle başlar: "Benim soyum, milletim üstün, *çünkü biz....*" Milliyetçilikten kaynaklanan siyasal ve bireysel görüşlere dikkat edelim. Ayrıca ayrımcılık oluşturabilecek cinsiyet, ekonomik veya sosyal farklılıkların ilişkilerimizde belirleyici unsur olup olmadığını irdeleyelim.

İman eden kişi de belirleyici unsurlara sahip değil mi? Tabii sahip, Tanrı'nın kurtarışı bazı geçerli "nitelikleri" ortadan kaldırmaz (bkz. 1Ko. 7:22-24; Gal. 3:28) ve bunlar toplumda dışa vurulur ve kabul edilir. Ama bunlar başkalarına yönelik tavırlarımızın belirleyicisi, "senden daha üst seviyede" veya "ondan daha alt seviyede" gibi düşüncelerin dayanağı olmamalı.

Kilise ırkçılığın görülmediği bir toplum olmalı. Tanrı her şeyi Mesih'te yenilemek ister, (2Ko. 5:17), Mesih'te anlamlı kılmak ve birleştirmek ister (Ef. 1:10). Bu yüzden kilise "yeni insanlık"tır. İnsanları birbirinden ayırt eden unsurlar artık birer engel olarak davranışlarımızı ve düşüncelerimizi belirleyemez (Gal. 3:28; Ef. 2:11-3:13; Kol. 3:11). Her Hristiyan birey yeni yaratıktır, eski görüşünü üzerinden sıyırıp herkese farklı bakar (2Ko. 5:16). Hristiyanların yeni kimliği ötekilerden (Türk, Amerikalı, erkek veya kadın, zengin veya yoksul, yaşlı veya genç, vs.) daha önemli bir kimliktir: "Mesih'te!"

"Kilise ırkçılığın görülmediği bir toplum olmalı."

Bazı Örnekler

İnsanın başka halklara yönelik tutumu kendi ilahiyatını açıklar. Mesela Türkiye'de Kürtlere veya

Araplara sırf etnik kökenleri yüzünden farklı muamele göstermek, ötekileştirmek veya olumsuz terimlerle tanımlamak bizim Kutsal Kitap'a göre insanbilimimizin eksik ve yanlış olduğunu gösterir.

İrkçılık insanın yüreğinin derinliklerinde yatar. Yar. 3:14-19'da görülen "ilişkinin ölümü"ne kadar uzanır. Yalnız yeni bir yürek bunu ortadan kaldırılabılır (2Ko. 5:17; Gal. 3:27-29); yine de yeni bir yürek bile ırkçılığı yenmek için zaman ve emek ister. İrkçılığı gerçekten anlamak ve ırkçılık temelli bakış açısını, düşünce yapısını, alışkanlığını hızla değiştirmek çok zordur. Alışkanlığa dönüşmüş davranış ve düşünce bir gecede ortadan kalkamaz.

Kişisel olarak ırkçılığın bizi ne kadar derinden etkilediğini görüp anlamamız için bizden farklı insanları bol bol dinlememiz lazım. Mümkün olduğunca bu yöndeki fırsatları kollayalım. Yanlış tutumlarımızın ve davranışlarımızın açığa çıkarmasına izin verelim.

Kilisedeki yabancı düşmanlığı, nerede bulunursa bulunsun, açığa çıkmalı ve uzaklaştırılmalı. İrkçılık tövbe gerektiren bir tutum, bundan dolayı bu konudaki tövbe de "bir kereye mahsus" değil, süreklilik gösteren bir tutum olmalı.

Toplumda iş, eğitim, spor alanında vs. insanlara kendi soyları ne olursa olsun becerilerine ve ahlaklarına göre fırsat verilmeli. Gerek iş, gerek eğitim, gerekse hizmet konusunda "ondan üstün, bundan alt" veya "ayrıcalık" fikrine dayalı herhangi bir konumlandırma yapılmamalıdır. ■

İsa Merkezli Vaaz

Uygulamanın Öğeleri (2. Bölüm)

■ Bryan Chapell

■ Ufuk Demirgil

Bu makale Haberci Yayıncılık'ın sunacağı aynı başlıklı dijital kitabın bir alıntısıdır.

Niçin (Motivasyon)

Uygulamalar alakalı talimatlar kadar uygun bir *motivasyon* da sağlamalıdır. Doğru olan her şeyi yaparken, davranışları çok daha bozuk olan insanlardan daha kutsal olmamanın mümkün olduğunu hatırlamak için, Ferisilerin örneğine bakmamız yeterlidir. Bir arkadaşım şu sözleri beğenir: "Direk Şeytan'dan gelen bir cennet arzusu ve cehennem korkusu vardır; çünkü bu, kutsallaşmış bir bencillikten başka bir şey değildir." Vaizler dinleyicilerinin, Kutsal Yazıların beklentileri kadar, uygulamalara *niçin* kulak vermeleri gerektiğini de bildiklerinden emin olmalıdırlar.

Bu kitabın üçüncü kısmının büyük çoğunluğu, vaaz vermede uygun motivasyon konusunu ele aldığı için, burada temel ilkeyi vurgulamak dışında, uzun uzun konuşmayacağım: imanlıları suçluluk duygusu ya da hırsıyla değil, lütufla motive ettiğinizden emin olun. Eğer Tanrı, halkını günahın suçundan özgür kıldıysa, vaizlerin imanlıların sırtına, İsa'nın halihazırda taşıdığı yükü tekrar koymaya ya da herhangi bir bencillik putperestliğine köle etmeye hakkı yoktur.¹ Bu konu birçok vaiz için özellikle zor bir sorumluluktur; çünkü kendileri, insanları Tanrı'ya hizmete motive edecek başka bir kavram olmadığını düşündüren, tükenmek bilmeyen suçluluk duygusundan ya da hırsın sinsice taktiklerinden motivasyon bulmuşlardır. Hatta bazı vaizler, suçluluk yükü ("Eğer yapmazsanız, Tanrı size gününüzü gösterecektir") ya da hırsın etkisi ("Eğer yaparsanız, Tanrı size daha çoğunu verecektir") olmadan, itaati motive edemeyeceklerinden korkarlar.

Suçluluk duygusuyla motive etmenin alternatifi, panzehiri olan lütuftur. Hırsıyla motive etmenin alternatifi, tezadı olan lütuftur. İmanlılar Tanrı'ya öncelikle, karşılıksız olarak ve tamamen sağladığı kurtuluş için duydukları şükran nedeniyle hizmet etmelidirler. Kutsal Yazıların tamamı, bu merhamet motivasyonunu önümüze koymaya gayret eder (Luk. 24:27; 1Ko. 2:2). Bilgili açıklamacı vaaz verme, tüm metinlerde uygulamanın gerektirdiği motivasyon olarak bulunan lütfu ortaya çıkarır.² Lütfun bu şekilde dışa vurulması, sadece Tanrı'nın merhametinin inancımızın temeli olmasından değil, ama Tanrı'ya yönelik hizmetimizin en besleyici kaynağı olmasından dolayıdır (Rom. 12:1). Eğer Tanrı'ya, gerekenleri yapmazsak bizi daha az seveceğine, daha az yaparsak bizi cezalandıracağına veya yeterince kutsal olana dek bizimle ilgilenmeyeceğine inanarak hizmet edersek, itaatimiz bir çeşit "kutsallaşmış" bencillik halini alır. Bu gibi durumlarda itaatimizin başlıca amacı, Tanrı'yı yüceltmek değil, şahsi promosyon ya da şahsi korunmadır.³

Tanrı itaatini karşılığında bereket vaat eder ve Tanrı'nın bahşettiği ürün için sadakati teşvik etmek yerinde bir davranıştır. Ancak bu bereketlerin, dünyasal arzularımızın tatmin bulmasından çok (acıнын, yoksulluğun ya da baskıların olmadığı), Tanrı'yla olan ilişkimiz hakkında (sevgisinden, vicdan huzurundan, Kutsal Ruh'ta sevinçte emin olmak gibi) daha kesin olduğunu anlamamız önemlidir. "Çünkü Tanrı'nın Egemenliği, yiyecek içecek sorunu değil, doğruluk, esenlik ve Kutsal Ruh'ta sevinçtir" (Rom. 14:17).

Şahsi kazancı, itaat için ana motivasyonumuz olarak kullanmanın sonucu, dışarıdan bakıldığında ahlaki görünen etkinliklerimizin, Tanrı'dan başka tanrımız olmamasını söyleyen ilk buyruğun çiğnenmesi halini almasıdır. *Tanrı'nın lütfunu kapsamlı olarak anlamaktan kaynaklanan motivasyonlar, Tanrı'nın kurallarını değil ama itaat etme sebeplerimizi değiştirirler.* Lütuf, kendimizden çok Tanrı'nın görkemine duyduğumuz sevgiden dolayı, Tanrı'ya hizmet etmeye teşvik eder ve güç verir. Gerçek itaatini, Tanrı'nın lütfunu kazanmak için borçlarımızı ödeyen bir araç halini alması yerine, kazanılmayan lütuf armağanına verilen bir karşılık halini almasını mümkün kılar. Bu sözler itaatimizin hiçbir şahsi yarar sağlamadığı anlamına gelmez. Tanrı'ya olan sevgimiz en üstün amacımız ve en büyük sevincimiz halini aldıkça, O'na hizmet etmek de yaşamdaki en büyük tatmini sağlar.

Suçluluk duygusu günahkârları çarmıha yönlendirir ama lütfun bizi çarmıhtan uzaklaştırması gerekir, yoksa Tanrı'ya hizmet edemeyiz. Mesih-merkezli vaaz verme, kurtuluşun sadece lütuf yoluyla sağlandığını, Kutsal Yazıların tamamında olduğu gibi, vaazlardaki mesajın merkezinde tutar. Tekrar tekrar, *Kutsal Yazıların kendilerinin ihtiyaçlarını sağlayamayanlar için, Tanrı'nın sağlığını nasıl açıkladığını* gösteririz. Bu gereklidir çünkü kutsallık için, Tanrı'nın kurtarıcı karakterinin ve ebedi vaatlerinin açıklanmasına karşılık olarak Tanrı'yı sevmekten daha güçlü bir motivasyon yoktur.⁴

"Açıklamacı bir vaiz motivasyonun yanı sıra, dinleyenlerin sadakati için olanak da sağlamalıdır."

Lütuf motivasyonu, ister bir ana başlığın açıklama ögesiyle, isterse uygulamayla alakalı bir malzemeyle sağlanmış olsun, vaizin açıklama seçimlerine bağlıdır. Ancak açıklamacı bir vaazın uygulaması, vaiz, metinde haklı olarak itaati motive eden lütfu ortaya çıkarana dek tamamlanmamıştır.⁵ Tanrı'nın kendilerine yönelik lütfunu kavrayan dinleyiciler, itaat için gerekli olan en büyük gücü – Müjde'nin muktedir kılan Kutsal Kitap'a uygun gücünü – dünyasal tüm sevgileri aşan Tanrı sevgisini de keşfedeceklerdir.

Nasıl (Olanak Sağlamak)

Açıklamacı bir vaiz motivasyonun yanı sıra, dinleyenlerin sadakati için *olanak* da sağlamalıdır. Eylemden kaçınan siyasetçilerin, seçmenlerini yatıştırmak için, mecliste geniş kapsamlı değişiklikten bahsetmelerine rağmen gerçekleştirilmelerine olanak sağlamayan yasalar geçirdikleri bilinir. Bunun sonucu olarak kulağa çok hoş gelen planlar hiçbir zaman hayata geçirilmezler. Vaizler de, dinleyenlere ne yapmaları gerektiğini söylerken, bunu *nasıl* yapacaklarından söz etmeyerek, benzeri bir hataya düşmemeye dikkat etmelidirler.⁶

Nefret eden bir kişi şimdi nasıl sevebilir? Bağımlı bir kişi uyuşturucudan nasıl uzaklaşabilir? İhmalkâr bir kişi nasıl sorumluluk sahibi olabilir? Daha önce düzenli bir yaşamı olmayan kişi sürekli olarak nasıl adanmış kalabilir? Yaşam boyu süren bencil bir tutum nasıl kendini düşünmeden hareket eden bir gayrete dönüşebilir? Bunlar, böyle olmaları gerektiği söylenmekle gerçekleşmezler. Tamamlanmış bir uygulama vaizin, vaazın hedeflerini ulaşılabilir kılacak olan adımları ve ruhsal kaynakları göstermesini gerektirir.

Niçin bir vaazın, *neyin, nerede ve niçin yapılması* kadar, *nasıl itaat edilmesi* hakkında da bilgi içermesi gereklidir? Bariz olmasına rağmen sık görülen bir örnek, imanlı olmayan birisinin günahlarından tövbe etmek ve kendini Kurtarıcıya teslim etmek için ne yapması gerektiği vaaz esnasında söylenmemiş olmasına rağmen, vaizler Hıristiyan olma çağrısını yaptıktan sonra, dinleyicilerine nasıl bir eylemde bulunmaları gerektiğini söylemeden vaazlarını bitirmeleridir. Böylesi vaazlar dinleyicilerin ne yapmaları gerektiğini bildiklerini varsayar; oysa karşılık verme ihtiyacında olanlar, Tanrı'nın ne istediğini anlamakta en çok zorlanan kişilerdir. Eğer Tanrı'nın halkına neyi, nerede ve niçin yapmaları gerektiğini söylersek, bunu nasıl yapmaları gerektiğini bilmezlerse, itaat etmekte hâlâ zorlanacaklardır.

Olanak sağlayan kavramları dahil etmeyle ilgili ilave bir sebep, insan refleksinin kendi gücüyle Tanrı'ya hizmet etmeye ya da isteklerini yerine getirmeye kalkışmasıdır. Sık sık kutsal bir eylemiş gibi görünen şeyler aslında insani çabalardan ibarettir. Vaaz uygulamalarının büyük çoğunluğu, sadece doğal benliğin gücüyle insan-merkezli bir şeyler başarma öğüdü verirler. Bu nedenle vaizler hiç farkında bile olmadan, uygulamalarında kendi-kendine-yardım eden bir müjde sunma hatasına düşmemeye dikkat etmelidirler.

Vaizler topluluktakilere, komşularını kendileri gibi sevmelerini söyledikleri zaman, bunu yapmalarına olanak sağlayan Tanrı'nın Ruhu'na işaret etmezlerse, insanlar kolaylıkla bu sevginin, kendi başlarına harekete geçirilecek bir şey olduğunu varsayabilirler. Vaizler Tanrı'nın isteklerini yerine getirmek isteyen insanların her zaman Tanrı'nın gücünü arayacaklarını varsayabilirler ama bu beklenti boştur. Eğer vaiz Tanrı'ya dayanmaktan söz

etmeyi ihmal edebilirse, insanların Tanrı'nın sağlayışını aramayı unutmalarına şaşmak abes kaçır mı?⁷

Tanrı'nın isteğini yerine getirme gücü Tanrı'dan gelir. Sorumluluk bilinciyle vaaz vermek, bu güce nasıl ulaşacaklarını söylemeden insanlara

*“İtaat etme gücümüz
Mesih’le olan birliğimizden
kaynaklanır.”*

sorumluluklarını anlatmaz. Taylor Üniversitesi'nin eski dekanı olan Jay Kesler, olanak sağlayan talimatlar içermeyen bir vaazın, boğulmakta olan birisine “Yüz! Yüz!” diye bağırma benzediğini söyler. Bu tavsiye doğrudur ama yararlı değildir. Bu yaklaşım birisine, kendi gücü ve becerisiyle başaramayacağı bir şeyi yapmasını söylemekten ibarettir.⁸

Olanak sağlamayla ilgili bilgi uygulamayı destekleyen açıklamada ya da uygulamanın kendisinde verilebilir. Fakat açıklamacı bir vaazda, dinleyicilere vaazdaki gerçekleri uygulamaya yardım eden adımların, metne dayalı temelleri olması şarttır. Uygulamanın nasılı, itaat etmeye yardım edecek olan pratik adımlar (kötülüğün olduğu yerlerden uzak durun, olgun imanlılardan öğüt alın, tepki vermeden önce ona kadar sayın) ve lütufla verilenlerin kullanımını (dua, Kutsal Kitap çalışması ve kardeşlerle birlikte olmak) içermelidir ama aslında bundan çok daha fazlasını kasteder. Bu davranışlar da, Tanrı'nın bereketlerini almak için yapılan insani çabalar olarak algılanabilirler; oysa bunlar, Tanrı'nın bilgeliğinde ve huzurunda yürüyebilmemizi sağlayan karşılıksız sağlayışlardır. Bu yüzden vaizler Kutsal Yazıları, sadece adanmışlık gösteren ne(ler) yapılması ve ne gibi disiplin(ler)i savunması açısından değil, aynı zamanda bunların, uygulamaya olanak sağlayan, Tanrı'ya güvenmenin ne olduğunu da gösterecek şekilde yorumlamalıdır.⁹

Eğer vaiz Tanrı'nın buyruklarını yerine getirmek için sadece insani çabalardan söz ederse, uygulamanın ilkelerinde Kutsal Kitap'taki emsallerin bulunması işe yaramaz. İtaat etme gücümüz Mesih'le olan birliğimizden kaynaklanır (Yu. 15:5). Bu gerçek, en son beyan ve uygulamanın yapılandırılması tamamlanmadan önce, metnin içeriğinin gösterdiği Tanrı'ya güvenmenin yönlerini tespit etmenin ne kadar önemli olduğunu bir kez daha vurgular.

Ne, nerede, niçin ve nasıl sorularını yanıtlama ihtiyacı, vaizlerin açıklamacı mesajların büyük bir kısmını niçin uygulamaya ayırması gerektiğini açıklar.¹⁰ Bu önemli soruların herhangi birisini ihmal eden bir uygulama sadece tamamlanmamış değil, aynı zamanda Tanrı'nın halkını verecekleri hizmet için donatmadığından, Kutsal Kitap'a da uygun değildir. Otuz dakikalık metinsel bir yorumun sonunda "Git, sen de öyle yap" cümlesi işe yaramayacaktır. **E**

Sonnotlar

- ¹ Bryan Chapell, *Unlimited Grace: The Heart Chemistry That Frees from Sin and Fuels the Christian Life* (Wheaton, Illinois: Crossway, 2016), s. 75-80.
- ² Timothy Keller, *Preaching: Communicating Faith in an Age of Skepticism* (New York: VIKING, 2015), s. 118-119.
- ³ A.g.e., s. 60; Jay Adams, *Preaching with Purpose: A Comprehensive Textbook on Biblical Preaching* (Grand Rapids, Michigan: Baker, 1982), s. 152.
- ⁴ Murray Capill, *The Heart is the Target* (Phillipsburg, New Jersey: P&R Publishing Co., 2014), s. 227; Adams, *Preaching with Purpose*, s. 147; Kim, *Preaching the Whole Counsel of God*, s. 169.
- ⁵ Bağlamın metnin bir parçası olduğunu hatırlayın.
- ⁶ Capill, *Heart is the Target*, s. 226-27.
- ⁷ Maalesef vaaz verme sanatıyla (homiletik) ilgili kitapların çoğunda olanak sağlama hakkında çok az tartışma vardır. Uzmanlar bile, insanların Tanrı'nın istediklerini nasıl yerine getirecekleri hakkında çok seyrek düşünürler. Yapılacak şeyi söylemek, bunu yapmalarına olanak sağlamaktan çok daha kolaydır.
- ⁸ David Veerman, "Sermons: Apply Within", *Leadership* (Bahar 1990), s. 120-125.
- ⁹ Bu üçlü (adanmışlık, disiplin ve güven) Kutsal Kitaba uygun geleneksel uygulamada, Hıristiyanlara olanak sağlayan yönleri özetler. Bunların üçü de önemlidir ama sonuncusu Mesih-merkezli vaaz verme için vazgeçilmez bir zorunluluktur; çünkü Tanrı'ya güvenme olmadan diğer ikisi, Tanrı'nın yardımını elde etmek üzere Kutsal Kitap'a uygun olmayan üstü kapalı davranışları teşvik edebilir. Örneğin dua, doğru şekilde ifade edildiğinde, zayıflığımızı ikrar ederek Tanrı'nın mutlak yetkili müdahalesini görmek ister (örn. Tanrı'ya güvenerek adanmışlık ve disiplin gösteren davranışlar); fakat dua Tanrı'ya karşı güç olarak kullanılan bir insan çabası da olabilir (örn. Tanrı'ya tamamen güvenmeden adanmışlık ve disiplin gösteren davranışlar). İkinci durumdaki uygulamanın "nasılı", insan çabalarının derecesine, sıklığına ve gayretine bağlıymış gibi görünür. Kutsal Kitaptaki öncelikleri yansıtan olanak sağlama araçları sadece davranışlardan ibaret değildir; aksine bu adanmışlık ve disiplin davranışları, insan yüreğinin sadece Tanrı'nın işlerinde huzur bulmasını, sevinmesini ve onlara güvenmesini sağlayan, harekete geçiren ve izin veren tanrısal merhamete dayanır.
- ¹⁰ Uygulamanın *ne* ve *nerede* soruları kesinlikle her ana başlıkta yanıtlanmalıdır, ama *niçin* ve *nasıl* soruları vaazın tamamında geliştirilen kavramlarla yanıtlanabilirler. Elbette Tanrı'nın istediklerini niçin ve nasıl yapmamız gerektiğini açıklamadan mesajı bitirmek istemeyiz. Yerinde motivasyon ya da olanaklar sağlamadan yapılması gerekenleri sıralamak zalimliklerdir.

TANRIBİLİM HAZİNESİ

e-manet dergisini sunan kadrodan Tanrı'yı tanımakta derinleşmek için
Kutsal Kitap temelli kaynaklar.

<https://www.tanribilimhazinesi.com>

Hemen ziyaret edin!

Kavgacınının Ayırt Edici Göstergeleri

▼ *Kevin DeYoung*

☞ *Y.M.*

Kavgalar öyle kendiliğinden olmaz. Kavgalara insanlar sebep olur.

Elbette, dürüstçe fikir ayrılıklarını ve aynı fikirde olmamaya razı olma meselleri var, fakat Kutsal Kitap kavgacılığı bundan farklı ele alır. Kavgalar, en azından Özdeyişler'de gereksiz münakaşalar olarak görülür; onurlu insanların da (Özd. 17:14; 20:3), ihtiyarların da kaçındığı (1Ti. 3) bir şeydir; sevgiyle azarlamanın veya ilkeli bir kanaatin ürünü olarak değil, insanların kavgacı ve geçimsiz olmasından meydana gelir.

Öyleyse kavgacı insan nasıl biridir? Ayırt edici göstergeleri nelerdir? Aşağıda on iki olasılık yer almaktadır.

Şayet aşağıda sıralananlar gibiyse, muhtemelen kavgacı birisiniz....

- Her kanaatinizi aynı yoğunlukta savunuyorsunuz.** Sizin için ikinci veya üçüncü derece konular yoktur. Her şey önceliklidir. Ölümüne savunacağınız asli bir amacınız hiç olmamıştır.
- Konuşmakta çabuk, dinlemekte yavaşsınız.** Nadiren soru soruyor ve bunu da savınızı desteklemek veya karşı tarafı suçlamak için yapıyorsunuz. Öğrenmeye değil, savunmaya, hakim olmaya ve de yıkmaya çalışıyorsunuz.
- Hizmet ve sadakat konusunda sadece, Karmel Dağı'nda Baal'ın peygamberlerine karşı sergilenen güç gösterisini örnek alıyorsunuz.** Ya da sevdiğiniz tek İsa, tapınaktan para bozucuları kovan İsa. Bunlar Kutsal Yazılar'dan gerçek örneklerdir. Ancak Kutsal Kitap bir kitaptır ve de iğneli sözler ve kırbaçlamalar bireysel etkileşimin doğal yöntemleri değildir.
- Nüansları göremiyor, koşul içeren görüşleri doğru bulmuyorsunuz.** Yaşamdaki her şey siyah veya beyazdır; gri yoktur.
- Emin olmadığınız noktada başka birine de inanmazsınız.** Argümanları bağlamıyla anlamaya çalışmıyorsunuz. Başkalarının motivasyonlarına olabilecek en kötü ihtimali iliştiyor ve en az onurlandıran yorum ne ise onu yapıyorsunuz.
- Fikrinizi dile getirmekten kendinizi alamıyorsunuz.** İnsanlar her düşündüğünüzü sizden duyuyorlar mı? Duymasınlar. Bu ihtiyacınız için mutlaka bir günlüğünüz, bir dua iç odanız veya bir köpeğiniz olsun.
- Karşı fikirde olanlara sempati duyamıyorsunuz.** Günahkârların da acı çeken kişiler olduğunu unutuyorsunuz. Kendinizi başkalarının yerine koyamıyorsunuz.
- İçgüdüsel ilk tepkiniz eleştirmek, son tepkiniz cesaretlendirmek.** Kavgacı insanlar başkalarını neredeyse her zaman azarlanmaya, nadiren tazelenmeye muhtaç olarak görürler.

- 9. Dar bir ölçüt aracınız var ve her şeyi buna sıkıştırıyorsunuz.** Hayatı, hakkında zaten fikir sahibi olduğunuz her şeyi sığdırdığınız minik bir prizmadan görüyorsunuz. Her şey bir sosyal adalet meselesi. Her şey düzenleyici ilkeyle ilişkili. Her şey Obama'nın hatası. Her şey Trump'la ilgili. Tümüyle feministlerle alakalı. Ya da ataerkil zihniyetle. Ya da yaşamımı mahveden ailemle. Sahip olduğunuz tek şey çekiç olduğunda dünya size çivi gibi görünür.
- 10.Sürekli reddedilmiş hissetmek size bir tatmin ve ruhsal güvenlik hissi verir.** Kurbanı suçlamak doğru olmaz ama bazı insanlar yapı itibariyle ancak geride bırakılmış olarak yaşamlarını sürdürebilirler. Bu tür insanlar kendilerini hep zulüm altında görürler. Hakaretin peşinde hep. Barış içinde nasıl yaşayacaklarını bilmezler, ancak savaşta hayatta kalabilirler.
- 11.Kendinizi asla kafede bir elinizde dondurma masa tenisi oynarken değil de, siperde göğsünüze kayışla bağlanmış bir el bombasıyla yaşar halde görüyorsunuz.** Hatırlıyorum da yıllar önce, bana Irak'ta dondurma aracını koruyan silahlı konvoy sorumlusu olduğumu süklüm püklüm anlatan bir asker vardı. Etrafı bombalarla örülü bir bölgede araç kullanmak son derece tehlikeliydi. Cesaret gerektiren şerefli bir işti. Ve de önemliydi; askerler bile arada bir dondurma istiyordu. Ancak amper her zaman 11'de olmak gerekmiyor, yani durum her zaman uç noktada olmak zorunda değil. Tanrı'yla ilgili meseleleri ciddiye almak, diğer her şeyle ilgili hastalık derecesinde ciddiyete sahip olmakla aynı şey değildir. G. K. Chesterton'u anımsayın: "Evreni, saldırmak gereken bir canavarın kalesi ve buna rağmen kendi yuvamız gibi akşamleyin döndüğümüz bir yer olarak hissetmeliyiz."
- 12.Fikrinizi değiştirmiyorsunuz.** Eğer bir meseleyle ilgili fikriniz onca başkan geçmişken hâlâ apaynı kalmışsa, bir Hristiyan, hatta bir canlı olduğunuzdan bile şüphe ederim. Elbette, gerçek asla değişmez ve çoğu kanaatimiz de değişmemesi lazım. Ancak kavgacı insanlar çekişmeleri kışkırtırlar, çünkü her şeyi zaten bildiklerinden dinleme, öğrenme veya soru sorma ihtiyacı duymazlar.

Bu maddeler size nokta atışı mı oldu? Mesih'e bakın, Mesih'e yönelin. Bizi değiştirme gücüne ve bizi bağışlama kudretine sahiptir. Barış Prensi'nin ölümü aracılığıyla Tanrı'yla ve birbirimizle barış ve esenlik içinde yaşayabiliriz. 📧

Kaynak: "Distinguishing Marks of a Quarrelsome Person", *The Gospel Coalition*, 13.06.2019

< <https://www.thegospelcoalition.org/blogs/kevin-deyoung/distinguishing-marks-quarrelsome-person/> > (20.08.2019 tarihinde erişildi). İzin ile kullanıldı.

"Eğer elçi Pavlus hizmetinde yorgunluk, öfke ve endişe yaşadysa, kendi hizmetimizde onlardan kaçınmayı nasıl düşünebiliriz?"

Ajith Fernando

"To Serve is to Suffer", *Christianity Today* (Carol Stream, Illinois) Cilt. 54, No. 8, 20 Temmuz

Kilisede Önder Seçimi Nasıl Yapılmalı?

Michael J. Svigel'in "Can an Ecclesiology be Biblical and Not Apostolic?" Makalesinin Değerlendirilmesi

Ken Wiest

Y.M.

Michael J. Svigel'in "Can Ecclesiology be Biblical and Not Apostolic?" ("Eklesiyoloji Elçiler Yerine Kutsal Kitap'a Dayalı Oluşturulabilir mi?"), Bibliotheca Sacra 176, Ocak-Mart 2019, s. 62-80'de yayımlanmıştır.

Svigel, Dallas Teoloji okulunun teolojik çalışmalar bölümünün başkanıdır. Burada ele alacağımız konu, kendi makalesinde öne sürdüğü, kiliselerin önderlik yapısı ve önderliğin devredilişiyle ilgili oldukça düşündürücü savlardır.

Svigel, 1. ve 2. yüzyıl geleneğinin kilise önderliği yapısı ve devredilişi hakkında Kutsal Yazılarla uyumlu kısımlarının bu konudaki tartışmalara dahil edilmesi gerektiğini iddia eder. Diğer deyişle, Kutsal Yazıların tümüyle açık olmadığı ama Yeni Antlaşma'da uygulandığını gördüğümüz meseleleri "yansıttığı" noktada ilgili tarihsel veri dikkate alınmalıdır. Teolojik yöntemde geleneğin rolü süregelen bir tartışmadır. John Wesley doktrin geliştirmede dikkate alınması gereken alanların Kutsal Yazı, gelenek, mantık ve Hristiyanlık deneyimi olduğunu öğretmiştir. Doğru yorumlandığı takdirde Wesley'in dörtgeni teolojik yöntemdeki "oyuncular"ın uyumlu şekilde sıralanmasını sağlar. Anahtar husus oyuncuların vazifesidir. Yöntemde yetki, nihai ve temel kaynak Kutsal Yazılar olmalıdır; yardım etme ve yorumlama rolüne sahip olan gelenektir, "gösterme" rolüne sahip olan da tecrübe. Mantık, üç oyuncunun da "çok iyi işlev görmesini" sağlar.

Svigel'in teolojik yöntemi Kutsal Yazılar'ı gelenekle yarıştırmak *değildir*. "Tarihi bağlamında ele alındığında, Kutsal Yazılar'ın elçisel kilise düzenine nazaran yeterli ve açık (ya da en azından yeteri kadar açık) olduğunu" öne sürer (s. 63). Aynı zamanda tarihi bağlamını anlamak titiz bir yorumlama gerektirir. Tarih bu noktada ilginç bir değerlendirmeden geçer; "metnin" tarihi değil, "metnin uygulanış biçiminin tarihi" söz konusudur.

MS 95, 1. Klemes'in (Roma episkoposu Klemes'in Korint'e yazdığı mektup) yazılış tarihi olarak genel kabul görür. MS 95 elçisel çağın tam sonuna denk gelir, bundan dolayı bu kişinin elçisel kiliselerin nasıl yönetildiğini bildiği varsayılır. Klemes, elçilerin önderlik seçimine özen gösterdiklerini fark ettiğini ("gözetmenlik görevi üzerine çekişmeler olacak") ve bu yüzden

“önderler atadıklarını” ve “onlara kalıcı bir konum verdiklerini”, böylece kendileri öldüklerinde “kabul görmüş olan diğerlerinin hizmeti devralabileceklerini” doğrular (1. Klemes 44:1-2). Yine metinden anlaşılan bazı anahtar noktalar şunlardır: Elçiler hem belirlenen gözetmenleri ve diyakonları hem “diğerlerini” onaylıyorlardı, yani hem önderleri hem o önderlerden sonra yerlerine geçecek olanları seçiyorlardı. 1. Klemes 44:3-5’te, ilave ama önemli bir satır yer almaktadır: Kilisede, gözetmenlerin ve diyakonların yerine geçen önderlerin bir dönem boyunca örnek karakter ve gayretle hizmet etmelerinin açıkça görülmesinin yanı sıra “kilisenin rızası”.

Svigel, önderlerin ölümlerinin ardından yerlerine geçecek önderlerin seçiminin, bir anlamda elçisel ardıllık gibi, zaten onaylanmış ve kabul görmüş kişilere düştüğüne dikkate çeker. Topluluk seçim yapmaz, önderler tarafından yapılan seçimle “aynı fikirde” olur. Topluluk aynı fikirde değilse, önder kilise önderi olarak atanmaz. Önderler ve topluluk tarafından onaylanan bir kilise önderinin gözle görülür bariz bir günahı olduğu anlaşılması (1Ti. 5:19-22’de ele alınan türden) azledilmesine neden olabilir.

Svigel sözlerine, Yeni Antlaşma’nın, kilisede önderle birlikte “tek öndere” olası itimatı nasıl verdiğini göstererek devam eder. Titus 1:5’te yazılanın tersine (“sana buyurduğum gibi her kentte ihtiyarlar ataman için...”), Svigel Vahiy 2. ve 3. bölümleri temel alır. O bölümlerde her yedi kilisenin meleşği bir mesaj alır. Svigel, her biri ikinci tekil şahısla hitap eden bu kısımlardaki dilbilgisi dikkate alındığında, kiliseye topluluk olarak hitap etmekten ziyade

“melek”e hitap edildiğinin daha mantıklı geldiğini savunur. Buna göre “melek” kilise önderi olmalıdır. Ancak “melek”le ilgili başka yorumlar da söz konusu olabilir; kimileri gerçek bir melekten söz edildiğine inanır veya kiliseye mektubu ileten bir temsilci de olabilir. Diğer deyişle, Svigel’in çıkarımı da olasıdır, hatta muhtemeldir. Ancak “tek önder” görüşüne dayanak olarak bundan daha sağlam gerekçeye ihtiyaç vardır. Svigel’in argümanı net olmayan ayetlere dayanmaktadır. Bu

“Sevgili çocuğum, sana gece gündüz Tanrı’nın sözünü bildireni anımsa ve Rab’bi onurlandırdığın gibi onu da onurlandır.”

ayetler çeşitli şekillerde yorumlanabilir ve önderliğin tarifini değil, basit bir tanımlama içerir.

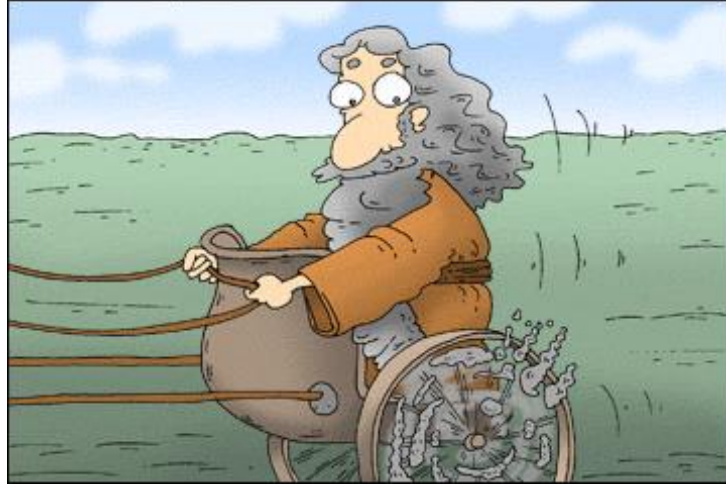
Didake, MS 50 ile 70 yılları arasında yazılmış¹ ve yeni kilise önderlerine kılavuz olarak kullanılmıştır. *Didake*, ana kiliseden onaylanma ihtiyacı duymadan kendi önderlerini atayabilen ve eğitebilen yerel kiliseleri onaylar. Diğer yandan “tek önder” sistemi olasılığını da destekliyor görünür: “Sevgili çocuğum, sana gece gündüz Tanrı’nın sözünü bildireni anımsa ve Rab’bi onurlandırdığın gibi onu da onurlandır” (*Didake* 4:1). Bu anlayışın 1. Timoteos 5:17 vd ile nasıl benzer fikirde olduğuna dikkatinizi çekerim, ancak “iyi öğreten ihtiyar”ın tekil olduğuna dair hiçbir vurgu görülmez. Svigel *Didake*’yle ilgili şöyle bir sonuca ulaşır: “Mesih’in baş olduğu önderlik ... yıllık planı hazırlamaktan, kilise toplantılarına başkanlık etmekten ve toplulukta önderliğin görünür devamlılığını sürdürmekten başlıca sorumlu ‘baş’ ihtiyarın önderliği altında organize olmuş her yerel kilisede birden fazla ihtiyar bulunmaktadır.” (75). Şahsen bu kanıtın tam da bu sonuca ulaştığını ama tanımlayıcı olmadığını söyledim. Diyakonlar da bu karma grubun bir parçasıydı; zaten elçilerin oluşturduğu bir düzen ise öyle olması beklenir. Svigel İgnatius’tan (MS 110) ve yazılarından esinlenerek “*episkopos*”un “*presbuteroi*” arasında “baş” önder olduğunu açıklar (Yeni Antlaşma’da bu kelimeler birbirleri yerine kullanılır). İkisi arasındaki yetki ilişkisini şöyle örneklendirebiliriz: Episkoposun presbuteroi üzerinde yetkisi yoktur (yetkiyi paylaşırlar), presbuteroiden de episkoposa itaat etmesi gerekli değildir ama topluluktan presbuteroiye itaat etmesi gereklidir. Burada önemli

bir nokta var: Tüm bunlara göre “baş önder” “tüm yetkiyi kendisinde barındıran kişi” değildir; önderliğin ve böylece kilisenin düzeninin sağlandığından emin olan kişidir! “Baş önder”in bu pozisyonu Kutsal Yazılar’da direkt olarak öğretilmemesine rağmen (bu iki kelimenin birbirleri yerine kullanması ve tek kilise önderine dair başka bir açık kanıt bulunmadığı söz konusuysen), bir kişinin kilisenin tüm süreçlerini “organize eden baş hizmetkâr” olması düşüncesi İsa’nın hizmetkârlık modeline (Mar. 10:35-45) uymaktadır. Aynı zamanda bilgelik edebiyatında organizasyonla alakalı önemli bir nakaratla da uyumludur. Kişi, Yeni Antlaşma’nın yüzde yüz açık ve anlaşılır olmadığı noktada, kilise organizasyonu gibi bir meselenin kişi Kutsal Kitap’ın kesin emirlerine karşı gelmediği müddetçe bir nebze özgür bırakılan meselelerden olup olmadığı sorgulanmalıdır.

Sonuç olarak, tarihi bağlamının yanı sıra Yeni Antlaşma, birden fazla ihtiyar ve diyakon barındıran, muhtemelen bir grupta beraber yetkiyi paylaşan ve (belki de, zorunlu olmayarak) öğretme eyleminin çoğunu üstlenen bir “baş” ihtiyarın (1Ti. 5:17) mevcut olduğu, tüm bunların topluluk tarafından “onaylandığı” (seçilmediği) “sabit ancak esnek” bir kilise yönetimi modelini desteklemektedir. Dolayısıyla önderlik görevini devralacak kişileri seçmenin en iyi yolu topluluğun rızasıyla önderler tarafından seçilmeleridir. **e**

Sonnotlar

¹ Svigel gibiler arasında kesin tarih tartışılır, birçokları da Didake’nin ikinci yüzyılın başlarında yazıldığını söyler. Kaynak için Svigel’in “Didache as a Practical Enchiridion for Early Church Plants”, *Bibliotheca Sacra* 174 (2017), s. 77-94 makalesine bakınız.

Telif Hakları © Gospel Communications International, Inc - www.reverendfun.com